

'Aboutaleb moet afzien van plan digitale stem'

Burgemeester Aboutaleb van Rotterdam: 'Digitaal stemmen, tenzij...'
Foto Arie Kievit

AMSTERDAM

Aan stemmen via internet kleven nog te veel risico's. Het plan van de Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb om burgers via internet te laten stemmen bij een lokaal referendum, is daarom 'dom'. Hij kan het beter laten, zegt Ronald Prins, voorzitter van de deskundigengroep Elektronisch Stemmen en mede-eigenaar van digitaal-beveiligingsbedrijf Fox-IT.

VAN ONZE VERSLAGGEVER HUIB MODDERKOLK

Aboutaleb liet de gemeenteraad vrijdag weten dat hij bij een referendum op 30 november over de sloop van huurwoningen mensen digitaal wil laten stemmen. Aboutaleb: 'Het is digitaal, tenzij.' Bewoners kunnen met hun DigiD inloggen op een speciale 'digitale omgeving'. Volgens de burgemeester is zo het stemgeheim gewaarborgd en zijn de data versleuteld. Een extern beveiligingsbedrijf zou onderzoek hebben gedaan en hebben geconcludeerd dat het veilig kan. Voor 'minder digitaal vaardige' bewoners worden op enkele plekken fysieke stemlocaties ingericht. Maar Aboutaleb

prefereert internetstemmen vanwege de relatief lage kosten.

Deze keuze is omstreden. Al jaren worden pogingen en onderzoeken gedaan naar digitaal stemmen. Twee commissies (Korthals Altes en Van Beek) kwamen in respectievelijk 2007 en 2013 tot dezelfde conclusie: elektronisch stemmen is mogelijk, mits de stem niet louter digitaal wordt vastgelegd. Met andere woorden: wel elektronisch stemmen, maar handmatig tellen moet mogelijk blijven. Anders is controle achteraf niet meer mogelijk.

Op verzoek van minister Plasterk (Binnenlandse Zaken) deed een deskundigengroep het afgelopen jaar verder onderzoek naar de veiligste digitale stemmethode, het stemmen via stemprinter en stemmenteller. Prins was voorzitter van die groep. Hij snapt de gedachte achter het plan van Aboutaleb. 'Het idee is waarschijnlijk: DigiD is veilig, waarom kunnen we dat niet gebruiken?'

Maar zo simpel is het niet, vertelt Prins. Ten eerste: het is gewoon niet veilig, ook al beweert Aboutaleb van wel. Er is het risico van kwaadaardige software op computers van bewoners, met een DDOS-aanval kan het stemproces worden gefrustreerd of de hele stemprocedure kan worden gemanipuleerd door digitale aanvallers. Estland stond digitaal stemmen toe bij de gemeentelijke verkiezingen in 2013, maar onderzoekers zagen achteraf diverse kwetsbaarheden die hadden kunnen leiden tot verkiezingsfraude.

Prins: 'De techniek gaat razendsnel vooruit en de digitale veiligheid wordt almaar minder.' Steeds meer landen investeren grote sommen geld in digitale middelen. Zij zijn in staat om internetverkiezingen te manipuleren.

Dan is er nog het meer principiële punt. Een computer thuis geeft niet de privacy van een stembokje. Daardoor ontbreekt het zicht op de omstandigheden waarop een stem is uitgebracht. Familieleden en anderen kunnen invloed uitoefenen op de stemvrijheid.

Tot slot noemt Prins de controle achteraf als belangrijk risico. 'Het lijkt zo magisch: een computer die snel een exact getal geeft over de uitslag. Maar hoe ga je vaststellen of alles wel correct is gegaan?' Als er geen papier is, is het lastig zoeken. Dat is de reden dat het ministerie van Binnenlandse Zaken kijkt naar mogelijkheden voor een stemprinter met een stemmenteller. Prins: 'Er moet een briefje tussen zitten.' Het plan van Aboutaleb is daarom verkeerd en ondermijnend voor de democratie, zegt Prins. 'Het is een verkeerd signaal. Het is niet te garanderen dat het veilig is.'

De gemeente Rotterdam kon maandag niet toelichten hoe zij wil garanderen dat stemmen via internet veilig is.

Minder sociale huurwoningen

Het referendum waarvoor Aboutaleb internetstemmen wil mogelijk maken, gaat over Woonvisie 2030. Dat stelt voor het aantal sociale huurwoningen te verminderen. Veel bewoners vrezen dat de stad zo voor bepaalde groepen te duur wordt. Een actiescomité zamelde ruim 13 duizend handtekeningen in voor een raadgevend referendum. Donderdag bespreekt de raad Aboutalebs voorstel via internet te stemmen.